

Priča kazališnih plakata 19. stoljeća

15
HAZU
1861 – 2011

**Hazu: Izložba
»Kazališne cedulje
Hrvatskoga narodnog
kazališta u Zagrebu od
1870. do 1895.« u
Narodnom domu**

Ines KOTARAC
ines.kotarac@vjesnik.hr

ZAGREB - U zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu ili Hrvatskom zemaljskom kazalištu, kako se ono u 19. stoljeću nazivalo, repertoar je bio zanimljiv i raznolik, ako je suditi po kazališnim ceduljama koje se mogu vidjeti u Narodnom domu na Gornjem gradu u Zagrebu. Izložba »Kazališne cedulje Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu od 1870. do 1895.«, otvorena prošli tjedan, svjedoči da je HNK Zagreb vodio računa da na svoj repertoar stavi i svjetske dramske klasike (Shakespeare, Calderon, Sofoklo, Schiller) kao i tada suvremene svjetske pisce različitih profila pa se s jedne strane na repertoaru mogu naći Gogolj i Ibsen, a s druge Scribe, Sardou ili Dumas sin kao predstavnici dobro građenog komada. Nisu zaobiđeni ni glasoviti operni autori poput Verdija, Rossinija, Donizettija i Wagnera, no ni

S otvorenja izložbe
»Kazališne cedulje«

naši operni velikani poput Vatroslava Lisinskog i Ivana plamenitog Zajca. Hrvatski dramski repertoar također se kretao u rasponu od suvremenih pisaca poput Nemčića, Bogovića, Jurkovića, Tomića i Vojnovića pa do tada cijenjenih klasika Držića i Gundulića. Ozana Iveković, koja je uz Branka Hećimovića autorica izložbe, naglasila je da ono što se može pogledati na izložbi malen izbor iz velikog broja, točnije 36.000 (bez duplikata) kazališnih cedulja koje se čuvaju u Muzejsko kazališnoj zbirci Odsjeka za povijest hrvatskoga kazališta. Osim poznatih kazališnih komada daske nacionalnog teatra ugostile su i kojekakve mađioničare i opsjenare. S kazališnih cedulja može iščitati koji redatelj je režirao koju predstavu, koji su glumci u ono vri-

jeme bili zvijezde, u čiju čast je neka od predstava izvođena, koliko se plaćala karta pa čak i nasimijati nekim izrazima koji se na tim ceduljama (danas bismo rekli plakatima) upotrebljavaju poput riječi »haljinar« za kostimografa. Muzejsko kazališna zbirka, u kojoj je osim građe zagrebačkog HNK pohranjena i građa ostalih kazališta iz Zagreba, a i niza drugih iz različitih hrvatskih kazališnih središta, po opsegu svoje građe jedna je od najvećih u ovom dijelu Europe. »Ovo je tek mali dio onoga što kazališni arhiv Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta pri Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU posjeduje. Sačuvani komadi scenografije i kostimografije bili bi fascinantni izlošci u Muzeju kazališta za čije osnivanje sam se

dugo zalagao. Na žalost, u tome nisam uspio, ali se nadam da će mlade generacije to ostvariti«, kazao je Branko Hećimović. Osim cedulja iz naznačenog perioda, predstavljene su i malobrojne kazališne cedulje iz vremena djelovanja »Domorodnog teatralnog društva« i zagrebačkih kazališnih družina 1840. – 1860. i iz prvog desetljeća profesionalnog postojanja Hrvatskoga narodnog kazališta. Ipak i one malobrojne svjedoče da je i u najranijem razdoblju hrvatsko kazalište djelovalo profesionalno. Dva najvažnija zadatka svakog arhiva i knjižnice su sačuvati građu, ali ju i učiniti dostupnom javnosti. Upravo zato se i provodi digitalizacija kazališne građe te se mnogi artefakti, uključujući i kazališne cedulje, mogu pogledati na mrežnim stranicama HAZU. Ako niste u mogućnosti do 3. ožujka, koliko traje izložba, uspeti se na Gornji grad do Narodnog doma, kazališne cedulje možete pogledati iz svoje fotelje sa samo nekoliko klikova mišem. »Kazališne cedulje« već su u prosincu bile predstavljene na Krležinim danima u Osijeku, a za mjesec dana izložba se seli u Varaždin. Izložba je jedan od događaja kojima se obilježava 150. obljetnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.